

Riigile on kõik lapsed ühtemoodi kallid

Kelle omad on lapsed? Kes peaks nende eest vastutama? olid küsimused, mis tekitasid tuliseid vaidlusi Eesti laste- ja perepoliitika põhimõtete väljatöötamisel vastavas valitsuskomisjonis. Loomulik näib, et iga lapse eest vastutaks tema pere. Samas on arenenud riikides üheks suuremaks mureks just see, et vanemad ei tule laste kasvatamisega toime. Vähemalt ei saa nad alati hakkama toetuse ja abita.

Üheks põhjuseks, miks laste arv on kiiresti vähenenud, peetaksegi laste "maksumuse" suurenemist vanematele, kusjuures lastest saadav "kasu" väheneb. Tänapäeval ei muretseta lapsi kindlasti selleks, et kümne aasta pärast oleks võtta tasuta tööhõudu kodupõllul või majapidamises. Vastupidi – laste kasvatamine inimesteks, kes suudaksid ise elus toime tulla, on muutunud aina kallimaks. Laste "hinna" sisse ei kuulu ainult otsesed rahalised kulutused, vaid ka laste kasvatamiseks kulutatud aeg ja energia, mida vanemad oleks muidu kasutanud näiteks karjääri tegemiseks.

Seega võib lapse kasvatamine tänapäeva perel suuresti üle jõu käia. Äärmisel juhul tullakse toime ühe lapsega, kuid kaks last tähendab juba näiteks kahe töötava vanema sissetulekute jagamist kaheks, alates kolmandast ja neljandast lapsest läheb perel eriti raskeks.

Mare Ainsaar
rahvastikuministri nõunik

Samas on laste näol tegemist kogu ühiskonna huviga, et kindlustada riigi või rahva tulevik (maksumaksjad, kultuuri, väärtuste kandjad jne). Nii võiks tegelikult kõigile inimestele olla kasulik abistada lastega peresid. Enamasti oleme harjunud seda abi nägema laste- või muude toetuste vormis, kuid vahel ka perele vajalike teenustena.

Kahtlemata tasub küsida, kas selline abi on õigustatud või äkki peaks abi andma vaid neile, kes seda "kõige enam vajavad". Siit lahvatab aeg-ajalt arutelu selle üle, kas Eesti riik peaks toetama kõiki lapsi või tegema piiratud ressurside tingimustes vahet sünnijärjekorra, vanemate rahakoti või mõne muu tunnuse põhjal (rahvus, mõnes riigis ka sugu).

Laste- ja perepoliitika alustes on kirjas, et omavalitsused ja riik toetavad kõiki lapsi ning see on kahtlemata mõistlik. Õigupoolest pole siin palju valikuid, sest alternatiiviks oleks väita, et

mõni laps on riigile vähem või rohkem väärtuslik. Kindlasti ei maksa praeguste toetuste taseme juures muretseda selle pärast, et mõni pere liiga palju saaks või et toetused motiveeriks kedagi liiga palju lapsi muretsema. Lapsed sünnivad ikka vanemate armastusest ja neile rõõmuks, riigi toetuste mõte on aidata vanematel lapsed täisväärtuslikeks inimesteks kasvatada.

Kahtlemata on ka riigi majanduslikud võimalused piiratud. Seepärast oli mõnevõrra võõrastav 3. veebruari Eesti Päevalehes avaldatud korralikult teenivate emade pahameel selle üle, et riik ei maksa neile enam täiendavate puhkusepäevade eest palgast sõltuvat tasu. Töötasu ja kõik sellega seonduv jäägu ikka töandja otsustada. Riik annab lastevanematele võimaluse täiendavaks puhkuseks, kuid selle väärtust ei tohiks ainult rahas mõõta.

Lastel on kindlasti kõige parem kasvada oma peres, oma vanemate hoole all ja vastutusel. See ei välista aga kohaliku omavalitsuse või riigi toetust või sekkumist, kui pere hakkama ei saa.

Laste- ja perepoliitika alustega saab tutvuda valitsuse koduleheküljel <http://www.gov.ee/valitsus/> laste ja perepoliitika komisjoni lingi all.